

แนวทางการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม

Potential Development of Community Enterprise of Wailum Village

นางนุช อิ่มเรือง¹

สถาพร มงคลศรีสวัสดิ์²

บทคัดย่อ

รายงานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจุดกำเนิดการบริหารจัดการ ปัจจัยแห่งความสำเร็จและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม โดยการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งผู้นำกลุ่มที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ รวมทั้งตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิมเกิดขึ้นจากการรวมตัวของสตรีที่มีฝีมือในการทอผ้าไหมเพื่อหารายได้เสริมจากฤดูทำนา ประกอบกับชุมชนมีสภาพพื้นที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำเกษตรกรรมเท่าที่ควรส่งผลให้ประชาชนหันมาทอผ้าไหมเป็นอาชีพเสริมเพิ่มมากขึ้น การบริหารจัดการกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นด้านการดำเนินงาน ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านเงินทุน เป็นไปอย่างมีระบบ แต่ด้านเงินทุนมีข้อจำกัดของแหล่งเงินทุนที่มีผลต่อปัจจัยการผลิต ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มจะมาจากการบริหารจัดการกลุ่มที่มีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนการผลิตที่กลุ่มมีสมาชิกที่มีทักษะฝีมือการผลิตที่ได้มาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ที่ออกมาจึงมีคุณภาพ พร้อมกันนั้นกลุ่มก็มีกระบวนการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในด้านต่าง ๆ ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่ม ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการบันทึกผลผลิตผ้าไหมมัดหมี่ลายต่าง ๆ ลงในสื่อ เพื่อเป็นหลักฐาน ถ่ายทอดให้ลูกหลานได้ศึกษาเรียนรู้ถึงภูมิปัญญาอันล้ำค่าของบรรพบุรุษ ประกอบกับการพัฒนาความรู้ของคณะกรรมการกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม ในด้านการผลิต การตลาด ให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อที่จะพัฒนาและสามารถแข่งขันกับวิสาหกิจกลุ่มอื่นได้อย่างยั่งยืน

¹ มหาบัณฑิต หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² อาจารย์ประจำวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

This research had the objective of studying the origins of successful management and capacity building of a community enterprise for silk weaving in Wailum Village. Data were collected from existing documents and from in-depth interviews and focus group discussions. Data were collected from formal and non-formal group leaders and members of the community enterprise.

The results of the study found that the Wailum silk weaving group was formed by the local initiative of a group of skilled weavers in order to generate supplemental income in the non-rice farming season. The local terrain of the village is not conducive to alternative crop farming, so the villagers turned to silk weaving to generate income. All aspects of group management from production and marketing to finance are very orderly and systematic. However, the limited capital inputs limit the production potential of the group. The factors behind the success of the group include efficient management, skills in producing uniformly quality product, and a continuing effort to learn new techniques and improve performance. There is linked networking and support from government agencies. Guidelines for improving the capacity of the group include the need to document the type of Mud Mee design used in the material as evidence for each product. In addition, there needs to be a transfer of the traditional wisdom of silk weaving to the next generation. Finally, the group and group members need to have the opportunity to continue to learn in areas of production and marketing in order to stay competitive over the long term.

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

Keyword: Potential Development of Community Enterprise

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิสาหกิจชุมชนสำคัญจำเป็นอย่างไร เป็นกลไกที่นำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นอย่างไร แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศ ประการหนึ่งคือ การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนด้วยการบูรณาการกระบวนการผลิตบนฐานศักยภาพ และความเข้มแข็งของชุมชนอย่างสมดุล เน้นการผลิตเพื่อการบริโภค

อย่างพอเพียงภายในชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ สนับสนุนการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์ คุณค่าสินค้า บริการ และสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน ในการลงทุนสร้างอาชีพและรายได้ ที่มีการจัดสรรประโยชน์ที่เป็นธรรมแก่ชุมชน รวมทั้งสร้างระบบบำเพ็ญวิสาหกิจชุมชนควบคู่กับการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการตลาด และทักษะในการประกอบอาชีพ

เพื่อเป็นการสนับสนุนการใช้แนวคิดทุนทางสังคม ในการเสริมสร้างให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง รัฐจึงได้ผลักดันโครงการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ให้กับประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจระดับรากหญ้าเกิดความเข้มแข็ง สามารถเลี้ยงตนเองได้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่า การดำเนินการโครงการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่ของประเทศประสบความล้มเหลว จนถึงขั้นต้องสลายการจัดตั้งกลุ่ม ทั้งนี้เนื่องมาจากการขาดประสบการณ์ การรวมกลุ่มและความรู้ความเข้าใจในการประกอบธุรกิจ ส่งผลให้ไม่สามารถทำการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อรองรับสินค้าของตนได้

ในบรรดากลุ่มวิสาหกิจชุมชนอันหลากหลายนั้น กลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 ตำบลมะป้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของสตรีที่ทอผ้าไหมเป็นรายได้เสริมนอกฤดูทำนา การทอผ้าไหมถือเป็นหัตถกรรมประจำหมู่บ้านห้วยหลิม และได้ถ่ายทอดให้ลูกหลานรุ่นต่อรุ่น เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ชาวบ้านที่ทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 ได้รวมกลุ่มกันเพื่อจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนประเภทผลิตภัณฑ์ทอผ้า/เสื้อผ้า และเป็นที่ประจักษ์จากการดำเนินการที่ผ่านมาของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 ที่สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับรางวัลมากมาย จนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ซึ่งหลักประกันความสำเร็จของกลุ่มก็วัดได้จากรางวัลต่าง ๆ ที่กลุ่มได้รับ ดังนั้น จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ข้างต้นจึงทำให้ผู้ศึกษาเกิดความสนใจในที่จะศึกษาความเป็นมาของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 ตำบลมะป้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ถึงลักษณะการบริหารจัดการกลุ่ม ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่ม ตลอดจนแนวทางการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา การบริหารจัดการกลุ่ม ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่ม และแนวทางการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 ตำบลมะป้า อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีการดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ตัวอย่างประกอบด้วย ผู้นำกลุ่มที่เป็นทางการ 3 คน ผู้นำกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ 3 คน เจ้าหน้าที่ของรัฐ 3 คน และตัวแทนวิสาหกิจชุมชนอื่น 3 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยมีขั้นตอนการศึกษา 3 ขั้นตอน คือ 1) การค้นหาปัญหา โดยการศึกษาความเป็นมาของกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ 2) การวิเคราะห์ปัญหา โดยนำหลักการวิเคราะห์ SWOT Analysis มาใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มทอผ้าไหม 3) การหาแนวทางแก้ไข ปัญหา เป็นขั้นตอนในการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนโดยการนำความคิดเห็นจากหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อหาข้อสรุปเบื้องต้น จากนั้นนำไปเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และสรุปผลการศึกษาต่อไป

การบริหารจัดการของกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3

การบริหารจัดการกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาใน 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านการดำเนินงานของคณะกรรมการกลุ่ม ด้านการผลิตของกลุ่ม ด้านการตลาดของกลุ่ม และด้านเงินทุนของกลุ่ม

การดำเนินงานของคณะกรรมการกลุ่ม โครงสร้างของกลุ่มประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เற்றுญิก และกรรมการที่รับผิดชอบฝ่ายต่างๆ ที่ชัดเจน สมาชิกกลุ่มทั้งสิ้น 84 คน โดยโครงสร้างการบริหารงานกลุ่มจะเป็นไปตามแนวทางหน่วยงานราชการที่เข้าไปสนับสนุนและส่งเสริม คือ คณะกรรมการกลุ่มจะผ่านการพิจารณา

คัดเลือจากสมาชิกด้วยมติเสียงข้างมาก และเมื่อได้รับมอบหมายรับผิดชอบในหน้าที่อะไรแล้วก็จะดำเนินงานรับผิดชอบอย่างเต็มที่ เต็มกำลัง ด้วยใจรัก พร้อมทั้งจะเสียสละให้กับกลุ่ม แม้ว่าจะไม่ได้รับค่าตอบแทนใด ๆ นอกจากนี้คณะกรรมการกลุ่มและสมาชิกกลุ่มจะมีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอทุกเดือน เพื่อให้กรรมการกลุ่มและสมาชิกได้ร่วมกันปรึกษาหารือหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มได้

การดำเนินงานด้านการผลิตของกลุ่ม กลุ่มการผลิตผ้าไหมบ้านห้วยหลึม จะเป็นสตรีที่อาศัยเวลาว่างจากอาชีพหลักทางการเกษตรมาเป็นสมาชิกกลุ่มเพื่อหารายได้เสริมให้กับครอบครัว ซึ่งสตรีส่วนใหญ่จะมีความสามารถในการทอผ้าไหม ที่สืบทอดภูมิปัญญาอันล้ำค่ามาจากรบรรพบุรุษ จึงมีฝีมือทักษะการผลิตที่ชำนาญ ประณีต และในกลุ่มจะมีการดำเนินการผลิตตามสายการผลิตที่ถนัดของสมาชิกแต่ละคน เช่น การย้อม การทอ การปั่น การสับทูก การมัดหมี่ การทอ โดยกำลังการผลิตจะขึ้นอยู่กับปริมาณการสั่งซื้อของลูกค้า และทุนหมุนเวียนของกลุ่มที่สามารถดำเนินการผลิตได้ เมื่อมีการผลิตในแต่ละขั้นตอนจะมีคณะกรรมการที่รับผิดชอบและมีความชำนาญในแต่ละสายการผลิต ตรวจสอบคุณภาพการผลิต ก่อนจะมีการนำวัตถุดิบการทอผ้าไหมไปดำเนินการผลิตให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่มจะเป็นผ้าไหมพื้นเรียบ ผ้าไหมมัดหมี่โดยเฉพาะลายสาเกต ที่เป็นลายผ้าเอกลักษณ์ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มจะนำผ้าไหมมาทำการตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูปของบุรุษและสตรี และนอกจากนั้นกลุ่มยังมีการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ โดยการเชื่อมโยงกับภายนอก ในการเขียนลายบาติค การพิมพ์ลาย เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้ลูกค้าอีกทางหนึ่ง

การดำเนินงานด้านการตลาดของกลุ่ม กลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลึม หมู่ที่ 3 มีประธานกลุ่มและกรรมการกลุ่มที่รับผิดชอบดำเนินงานด้านการตลาดของกลุ่มด้วยความคล่องตัว โดยผู้รับผิดชอบด้านการตลาดจะมีช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือสินค้า ในอดีตจะนำไปจำหน่ายตามหมู่บ้านใกล้เคียง หรือแลกเปลี่ยนสินค้ากับกลุ่มอื่น ส่วนการตลาดในปัจจุบัน กลุ่มมีช่องทางการจำหน่าย 3 แหล่ง คือ 1) จำหน่ายที่ศูนย์การผลิตของกลุ่ม จำหน่ายในร้านค้าปลีก คือ ร้านสุภาพรไหมไทย ที่อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำหน่ายโดยการออกร้านในนิทรรศการต่าง ๆ และงานเทศกาลประจำปีของจังหวัดร้อยเอ็ด 2) ตลาดต่างจังหวัด ถือเป็นตลาดหลักของกลุ่ม โดยการจำหน่ายผ่าน

ร้านค้าปลีกที่เป็นร้านลูกข่ายที่อยู่ต่างจังหวัด และนอกจากนี้ก็จะมีการจำหน่ายในงานเทศกาลประจำปี และงานเทศกาลหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดต่าง ๆ 3) ตลาดต่างประเทศ กลุ่มจะมีช่องทางการจำหน่ายโดยผ่านร้านค้าปลีกที่เป็นร้านลูกข่ายในจังหวัดต่าง ๆ ที่มีการสั่งซื้อเพื่อส่งไปให้ลูกค้าในต่างประเทศ

การดำเนินงานด้านเงินทุนของกลุ่ม กลุ่มมีการระดมทุนออมทรัพย์และเงินสะสมสะสมประมาณ 100,000 บาท และเงินหุ้นจากสมาชิกแรกเข้าเป็นเงินหุ้น ไม่ต่ำกว่า 1,000 บาท ออมทรัพย์รายเดือนละ 20 – 50 บาทต่อคน ซึ่งเป็นทุนหมุนเวียนของกลุ่ม ประกอบกับ กลุ่ม ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน โครงการอีสานเขียว พัฒนาชุมชน และพาณิชย์จังหวัด ที่สนับสนุนงบประมาณเป็นเงินทุนหมุนเวียนและวัสดุอุปกรณ์ในการผลิต ซึ่งกลุ่มจะมีการจ่ายเงินปันผลให้กับสมาชิกกลุ่มเป็นประจำทุกปี ซึ่งจำนวนเงินปันผลที่ได้จะขึ้นอยู่กับผลประกอบการของกลุ่ม แต่อย่างไรก็ตามเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มก็ยังมีข้อจำกัดอยู่มาก เนื่องจากการจำหน่ายสินค้าไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ไม่แน่นอน จึงทำให้สินค้าที่กลุ่มผลิตขึ้นมาจำหน่ายได้ช้า เงินทุนของกลุ่มไปกองอยู่กับผลิตภัณฑ์ที่ยังจำหน่ายไม่ได้

ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ ที่แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของกลุ่มทอดผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็ง ที่สำคัญ ดังนี้

1. คณะกรรมการกลุ่ม

จากการศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการกลุ่มทำให้พบว่า การดำเนินงานที่จะทำให้กลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์กลุ่มที่กำหนดไว้ อันจะเป็นผลในการส่งเสริมให้กลุ่มมีความมั่นคง เข้มแข็ง สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่กลุ่มสมาชิกและสังคมโดยรวมนั้น คณะกรรมการกลุ่มเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลแห่งความสำเร็จนั้น ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ว่า

“คณะกรรมการกลุ่มมีแต่คนขยัน ไปติดต่อตรงนั้นตรงนี้ ติดต่อที่จำหน่ายขายของ ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดเวลา ถึงทำให้กลุ่มอยู่ได้ เข้มแข็ง”

(สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ รหัส C2,30. สิงหาคม 2553)

ซึ่งลักษณะของคณะกรรมการที่เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่ม มีดังนี้

1.1 ความเข้มแข็งของคณะกรรมการ ซึ่งในการดำเนินงานกลุ่มนั้น มักจะพบกับปัญหาต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม หรือแม้กระทั่งปัญหากับคณะกรรมการดูมองในแง่ไม่ดี แต่คณะกรรมการกลุ่มยังมีความเข้มแข็งและมีความหนักแน่นในเรื่องต่างๆ ที่มีเข้ามาและพยายามที่จะแก้ไขให้ลุล่วงไป

1.2 ความตั้งใจในการทำงาน โดยจะสังเกตได้จากการที่คณะกรรมการกลุ่มจะต้องมีหน้าที่ในการติดต่อประสานงานในเรื่องต่างๆ กับส่วนงานภาครัฐหรือเอกชนไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการพัฒนาความรู้เรื่องของการผลิต เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ หรือแม้กระทั่งเรื่องของการติดต่อตลาด หรือสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้า คณะกรรมการจะมีความตั้งใจในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวจนประสบความสำเร็จ

1.3 ความสามัคคี ในที่นี้เป็นเรื่องของการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการที่มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกัน โดยจากการสังเกตพบว่าการปฏิบัติงานของกรรมการกลุ่มหากมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นกับกลุ่ม กรรมการกลุ่มจะร่วมกันแก้ปัญหาที่นั้น ๆ ร่วมกัน

1.4 ความเสียสละ โดยลักษณะของการดำเนินงานของกลุ่มเองทั้งในกระบวนการผลิตได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ ที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาชิก และคณะกรรมการเองก็เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานในขั้นตอนการผลิตนั้น นอกเหนือจากนั้นยังเป็นผู้ต้องรับภาระในการบริหารจัดการการดำเนินงานของกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการที่ต้องพัฒนาตนเองเพื่อที่จะมาพัฒนากลุ่มต่อไป หรือแม้กระทั่งบทบาทในการเป็นผู้ที่ต้องไปจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าด้วยตนเองตามงานแสดงสินค้าต่าง ๆ ในต่างจังหวัด เพื่อจะได้มาซึ่งรายได้ของกลุ่ม

1.5 ความไว้วางใจกัน ลักษณะการทำงานของกลุ่มส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการเป็นคนดำเนินการ และเป็นผู้รับผิดชอบใน

แทบทุกเรื่องของกลุ่ม รวมถึงการบริหารทางการเงิน ในการทำงานจึงต้องได้รับความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างคณะกรรมการกับมวลสมาชิก ซึ่งทางสมาชิกกลุ่มได้ให้ความเห็นว่า คณะกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารงานกลุ่มเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือทุกคนได้รับความไว้วางใจจากสมาชิก คณะกรรมการกลุ่มจึงไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง

2. สมาชิกกลุ่ม

สมาชิกกลุ่มถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่ม หากกลุ่มขาดสมาชิกที่มีคุณภาพ ก็จะส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมกลุ่มดำเนินไปอย่างไรประสิทธิภาพ และโอกาสที่จะนำพากลุ่ม ให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กลุ่มตั้งไว้นั้น ก็จะเป็นไปด้วยความยากลำบาก และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้นำกลุ่มอย่างเป็นทางการทราบว่า ปัจจัยที่มีส่วนในการทำให้กลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 ประสบความสำเร็จเป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งนั้น คือ สมาชิกกลุ่ม โดยสมาชิกกลุ่มเป็นผู้ที่มีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมทางการผลิตและมีทักษะในการผลิต ที่เป็นภูมิปัญญาสืบทอดตั้งแต่บรรพบุรุษ จึงส่งผลให้ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่ออกมามีคุณภาพและมาตรฐาน โดยสมาชิกทั้งหมด มี 84 คน มีการแบ่งแยกกิจกรรมการทำงานกันเป็นส่วนส่วน ไม่ว่าจะเป็นการย้อม การทอ การขึ้น การสืบหูก การมัดหมี่ การทอ ซึ่งในทุกขั้นตอนการต้องอาศัยฝีมือและความชำนาญในการผลิต จึงจะทำให้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ออกมามีคุณภาพได้มาตรฐาน

3. การจัดการกลุ่ม

การจัดการกลุ่มถือว่าเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานของกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 ที่ส่งผลให้กลุ่มมีความเข้มแข็งได้ พอจะจำแนกได้ดังนี้

3.1 การวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการพูดคุยกันในส่วน of คณะกรรมการเอง และร่วมปรึกษาหารือกับส่วนงานภาครัฐในด้านต่าง ๆ โดยการวางแผนกันภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการดำเนินการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ส่วนในเรื่องของการวางแผนด้านการตลาด การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สินค้า จะมีการร่วมปรึกษาหารือและวางแผนร่วมกันกับหน่วยงานที่สนับสนุน เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งเขาหลวง สำนักงานเกษตรจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีส่วนในการร่วมพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์กลุ่ม สำนักงานพัฒนา

ชุมชน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดที่มีส่วนร่วมในการวางแผนในด้านการตลาด และ รวมถึงส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

3.2 การปรับปรุงแบบและการแก้ปัญหาในการทำงาน ซึ่งในการดำเนินงานของกลุ่ม โดยปกติแล้วจะไม่ค่อยมีปัญหาอะไรมากนัก เนื่องจากการดำเนินงานของกลุ่มจะมีการดำเนินงานรูปแบบที่ค่อนข้างจะเป็นระบบอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของการจัดการในเรื่องการผลิตของสมาชิก การตลาด หรือแม้กระทั่งการจัดการในเรื่องของการเงินกลุ่ม แต่หากในเรื่องต่างๆ ดังกล่าวเกิดปัญหขึ้น คณะกรรมการกลุ่มจะมีการนำมาพูดคุยปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน เพื่อหาทางออกและปรับปรุงแบบการทำงานให้เหมาะสม

3.3 การแบ่งแยกความรับผิดชอบในการทำงานของคณะกรรมการกลุ่ม โดยที่ทางกลุ่มมีการตกลงร่วมกันในการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสมตามลักษณะของงานอย่างชัดเจน คือ หน้าที่ในการลงบัญชีรายรับ – รายจ่าย ของกลุ่ม ซึ่งแจ้งรายรับ- รายจ่ายของกลุ่มให้สมาชิกทราบความเคลื่อนไหว และ ทำหน้าที่ในการเก็บรักษาเงินและควบคุมการใช้จ่ายของคณะกรรมการ มีการมอบหมายให้ นางสาวสุภาพร สอนศรี และนางด้อย สุดาพิทย์ เป็นผู้รับผิดชอบ ในเรื่องของการจัดหาวัตถุดิบให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด มีการมอบหมายให้ นางเต็ม บุญสุข และนางอำพร ทองธิสาร ร่วมกันรับผิดชอบ ในเรื่องของการประสานงานและติดต่อร้านค้าต่าง ๆ เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ มีการมอบหมายให้ นางสาวสุภาพร สอนศรี นางสาวไพฑูรย์ ไชเหล่าจั่น และนางบังอร รัฐถาวร เป็นผู้รับผิดชอบ และในเรื่องของการตรวจสอบคุณภาพและปริมาณของผลิตภัณฑ์ก่อนออกจำหน่าย คือ ความรับผิดชอบของนางอำพร ทองธิสาร และนางสุภาพร สอนศรี โดยการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าว จะพิจารณาจากคุณลักษณะและความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้เหมาะสมกับหน้าที่ที่จะรับผิดชอบ

4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 เป็นการดำเนินงานการผลิตผ้าไหมและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม ซึ่งการดำเนินงานต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกตลอดทุกขั้นตอนของการผลิต ไม่ว่าจะเป็น การย้อม การ

กวั็ก การคั่น การสืบทอด การมัดหมี่ การทอ รวมไปถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งกระบวนการต่าง ๆ ดังกล่าว ในบางช่วงฤดูกาลของการจำหน่าย เช่น เทศกาลประจำปีต่าง ๆ ที่มีความต้องการสินค้าเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว ทางกลุ่มก็จะขอความร่วมมือจากสมาชิกเพื่อเร่งการผลิตให้ทันต่อความต้องการของตลาด และนอกเหนือจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตข้างต้นแล้ว สมาชิกกลุ่มยังมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มเป็นประจำ และทางกลุ่มจะถือโอกาสในการประชุมกลุ่มแต่ละครั้งให้สมาชิกมีการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อให้เป็นแนวทางในการวางแผนและดำเนินงานของกลุ่ม

5. กระบวนการเรียนรู้ของสมาชิกกลุ่ม

กระบวนการเรียนรู้ของสมาชิกกลุ่ม เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการที่จะทำให้กลุ่มมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในเรื่องของการบริหารจัดการกลุ่ม การดำเนินกิจกรรมการผลิตและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม และสามารถทำให้กลุ่มดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ และรวมถึงกระบวนการเรียนรู้ของคณะกรรมการกลุ่มซึ่งถือว่าเป็นหนึ่งในสมาชิกของกลุ่มเช่นกัน ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวพอจะจำแนกได้ดังนี้

5.1 การฝึกทักษะในการผลิต สมาชิกกลุ่มมีโอกาสนในการฝึกทักษะในการผลิต และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ โดยเริ่มแรกสมาชิกจะมีทักษะในการผลิตจากบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาจากรุ่นลูก รุ่นหลาน อยู่แล้ว เมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 ก็จะได้รับ การฝึกทักษะการผลิตเพิ่มเติมจากผู้ที่มีฝีมือที่ได้รับการฝึกทักษะจากหน่วยงานที่สนับสนุนในกลุ่มอีก และสมาชิกที่ได้รับการฝึกทักษะการผลิตแล้วก็จะดำเนินการถ่ายทอดให้แก่สมาชิกรายอื่นในกลุ่มต่อไป

5.2 การอบรม โดยส่วนใหญ่แล้วโอกาสในการได้รับการอบรมจะเป็นสมาชิกที่รับหน้าที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม เนื่องจากการอบรมโดยส่วนใหญ่ที่ได้รับการส่งเสริมจากส่วนงานที่สนับสนุน เช่น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม จะเป็นการอบรมเรื่องการทอและการย้อมสี ซึ่งหลังจากอบรมเสร็จสมาชิกก็นำความรู้มาถ่ายทอดให้สมาชิกภายในกลุ่มเพื่อขยายผล

6. ระบบข้อมูลข่าวสาร

ระบบข้อมูลข่าวสารของกลุ่มที่จะเอื้อต่อการดำเนินงานกลุ่ม จะเป็นลักษณะของการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารและการถ่ายทอดและสื่อต่อข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเรื่องดังกล่าวจะเป็นในลักษณะที่เป็นข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวของความรู้ต่าง ๆ ในด้านการผลิต แปรรูป หรือแม้กระทั่งเรื่องของการตลาด สมาชิกได้รับข่าวสารดังกล่าวโดยผ่านทางคณะกรรมการกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ ยกตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรจังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทางเจ้าหน้าที่ก็จะสื่อสารข้อมูลดังกล่าวผ่านทางคณะกรรมการดำเนินงานของกลุ่มเพื่อนำไปถ่ายทอดต่อสมาชิก และในอีกส่วนหนึ่งของระบบข้อมูลข่าวสาร ที่ผ่านทางเครือข่ายของกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มผลิตต่าง ๆ ที่ส่งข่าวในด้านต่าง ๆ ระหว่างกลุ่ม เช่น การส่งข่าวในเรื่องของการชักชวนกันไปจำหน่ายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งมีการจัดขึ้น

7. การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก

กลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 ตำบลมะบ้า ได้รับการสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จากหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1) สถานีทดลองปลูกหม่อนเลี้ยงไหมจังหวัดร้อยเอ็ด มีบทบาทในการเป็นผู้ชำนาญการด้านวิชาการและทำหน้าที่ฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมให้กับคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม
- 2) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ได้ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อเป็นทุนหมุนเวียน
- 3) โครงการอีสานเขียว สนับสนุนด้านงบประมาณโดยให้การสนับสนุนเรื่องวัสดุ อุปกรณ์การผลิต เช่น กี่กระตุก เส้นด้ายและไหม
- 4) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้เข้ามามีบทบาทตั้งแต่การสนับสนุนให้กลุ่มได้รวมตัวกันในปี พ.ศ. 2533 และสมาชิกกลุ่มไปอบรมเรื่องการทอและการข้อมสี ณ กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรุงเทพฯ รวมทั้งให้

งบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในรูปของวัสดุอุปกรณ์ และวิทยากรในการอบรม เพื่อถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวจากตัวแทนสมาชิกไปยังกลุ่ม

5) อุตสาหกรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ให้การสนับสนุนด้านการเรียนรู้ในเรื่องการข้อมสืและการออกแบบลวดลาย รวมทั้งเป็นผู้ประสานและร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ

6) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดและพัฒนาชุมชน เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนทางด้านการตลาดให้กลุ่ม โดยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานในการออกร้านจำหน่ายสินค้า และเป็นผู้แนะนำและจับจองพื้นที่จำหน่ายตามงานเทศกาลที่หน่วยงานราชการจัดขึ้นตามจังหวัดต่าง ๆ ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ว่า

“จากการที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือที่จะส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ เป็นเหมือนแรงผลักดันให้กลุ่มพร้อมที่จะเดินไปข้างหน้าอย่างมีเป้าหมาย ”

(สัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มอย่างเป็นทางการ รหัส A2,25 สิงหาคม 2553)

8. ด้านผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์กลุ่มเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ที่เป็นตัวหลักของกลุ่มที่ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ เนื่องจากการผลิตผ้าไหมมัดหมี่โดยเฉพาะผ้าไหมลาย “สาเกต” ที่เป็นเอกลักษณ์ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีลายโบราณที่โดดเด่น สวยงาม บ่งบอกถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวร้อยเอ็ดเป็นอย่างดี ซึ่งการผลิตผลิตภัณฑ์ทอผ้าไหมแต่ละชิ้น ทางกลุ่มจะให้ความสำคัญกับการผลิต ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานทุกขั้นตอนการผลิต ซึ่งถือเป็นความสำคัญลำดับแรกของการผลิตด้วย และสิ่งที่บ่งบอกถึงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 นั้น ก็คือ การที่กลุ่มได้รับรางวัลต่าง ๆ เช่น ปี พ.ศ. 2546 ได้รับคัดเลือกจากการประกวดสินค้าประเภทผ้าไหมให้เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับ 5 ดาว ของจังหวัด ปี พ.ศ. 2547 กลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3 ได้รับคัดเลือกในการผลิตผ้าไหมให้เป็นสินค้า OTOP ระดับ 5 ดาว ของจังหวัด และระดับ 4 ดาวระดับภาค ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับที่ 1 จากการประกวดไหมโลก ที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ จำนวน 3 ชนิด คือ ผ้าไหมลายโบราณ

ผ้าไหมพื้นเรียบ และผ้าไหมมัดหมี่ลายประยุกต์ และได้รับรางวัลชมเชย ผ้าไหมพื้นเรียบ จากการประกวดผ้าไหมครั้งที่ 15 ณ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ จังหวัดสกลนคร ปี พ.ศ. 2548 ได้รับคัดเลือกเป็นสินค้า OTOP ระดับ 4 ดาวของประเทศ ดังคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ว่า

“กลุ่มผ้าไหมห้วยหลิมเป็นกลุ่มการผลิตผ้าไหมที่ผลิตผ้าไหม ลายสาเกต ที่สวยงาม โดดเด่น ไม่เหมือนใคร ซึ่งเป็นลายประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตของชาวร้อยเอ็ด และคุณภาพของผ้าไหมบ้านห้วยหลิมก็เป็นที่ประจักษ์แล้วว่ามีความคุณภาพและมาตรฐาน ถ้าพูดถึงผ้าลายสาเกตแล้ว ต้องมาที่บ้านห้วยหลิม เท่านั้น”

(สัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มอย่างเป็นทางการ รหัส A2, 25 สิงหาคม 2553)

9. เครือข่าย

โดยปกติแล้วกิจกรรมที่สำคัญของกลุ่มในการดำเนินงาน คือ การดำเนินงานทางด้านการผลิต และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เป็นหลัก ซึ่งในเรื่องดังกล่าวสมาชิกกลุ่มเองสามารถที่จะดำเนินการเองได้ แต่หากได้รับการประสานงานหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันกับเครือข่ายก็จะทำให้เรื่องดังกล่าวมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การมีตัวแทนกลุ่มการผลิตอื่นๆ มาเล่าประสบการณ์การทำงานหรือการผลิตให้สมาชิกกลุ่มรับฟัง ก็จะทำให้กลุ่มได้แนวคิดและประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่มเอง และในบางครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการจำหน่ายสินค้าในงานเทศกาลต่าง ๆ ซึ่งในบางช่วงกลุ่มไม่สามารถไปดำเนินการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้เอง หรือกลุ่มที่เป็นเครือข่ายไม่สามารถไปดำเนินการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้ด้วยตนเอง ก็จะฝากจำหน่าย แล้วแต่จังหวะและโอกาส ซึ่งในส่วนเครือข่ายนี้จะชี้ให้เห็นว่าเป็นส่วนที่สำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม

แนวทางการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลิม หมู่ที่ 3

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการบันทึกผลผลิตผ้าไหมมัดหมี่ลายต่างๆ ลงสื่ออย่างง่าย เช่น การบันทึกลงกระดาษกราฟ หรือการบันทึกภาพ เพื่อเป็นหลักฐาน หรือ

เป็นสื่อในการถ่ายทอดให้เยาวชนคนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้ถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ให้สูญหายไปกับกาลเวลาได้

2. พัฒนาความรู้ของคณะกรรมการในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการตลาด และการออกแบบผลิตภัณฑ์

3. พัฒนาสมาชิกกลุ่ม โดยเฉพาะสมาชิกกลุ่มมีหน้าที่หลักในการดำเนินการผลิต ให้มีความรู้ด้านการผลิต ซึ่งอาจเป็นการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการผลิตและการแปรรูป

4. พัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม โดยเฉพาะการทอผ้าไหมมัดหมี่ ลายสาเกตและลายอื่นๆ ให้มีคุณภาพที่เป็นมาตรฐานการผลิตของผ้าไหมหวายหลิม นอกจากนี้ส่งเสริมการพัฒนาการ แปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมให้หลากหลายยิ่งขึ้น

5. พัฒนาเครือข่าย เพื่อให้กลุ่มมุ่งสู่จุดหมายโดยการสร้างเครือข่ายเพิ่มขึ้น การเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับเครือข่าย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเครือข่าย

อภิปรายผลและเสนอแนะ

กลุ่มทอผ้าไหมบ้านหวายหลิม เป็นกลุ่มที่อยู่ในชุมชนที่มีการสืบทอดวัฒนธรรม เกี่ยวกับการทำหัตถกรรมผ้าไหมที่มีฝีมือเป็นเลิศ สืบต่อกันมารุ่นต่อรุ่น และค้นพบการบริหารจัดการกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นด้านการดำเนินงาน ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านเงินทุน กลุ่มจะมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบชัดเจน โดยเฉพาะด้านการดำเนินงาน ด้านการผลิต จะเป็นไปอย่างมีระบบ ด้านการตลาดมีผู้รับผิดชอบชัดเจน ส่วนด้านเงินทุนยังมีข้อจำกัดของแหล่งเงินทุนที่มีผลต่อปัจจัยการผลิต

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มในด้านต่าง ๆ พบว่าส่วนใหญ่จะเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกกลุ่มที่เป็นคณะกรรมการ ผู้ผลิตที่มีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน คณะกรรมการมีความเสียสละ สมาชิกมีทักษะในการดำเนินการผลิตเป็นอย่างดี ผลิตภัณฑ์ที่ได้จึงมีคุณภาพได้มาตรฐาน พร้อมกันนั้นกลุ่มก็มีกระบวนการเรียนรู้ด้าน ต่าง ๆ ของการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในด้านการผลิต การตลาด ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา จันทะวงศ์ศรี (2547) ที่ศึกษาพบว่า กลุ่มวิสาหกิจ

ชุมชนทั้ง 2 กลุ่ม มีรูปแบบการดำเนินงานภายใต้การบริหารงานและกิจกรรมต่างๆ ซึ่งได้กำหนดโครงสร้างและรูปแบบการบริหารงานไว้อย่างชัดเจนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่แต่ละกลุ่มได้วางเอาไว้ โดยมีปัจจัยหลักที่สำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยเกี่ยวกับความเป็นผู้นำ ปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัจจัยเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก ปัจจัยเกี่ยวกับตัวสมาชิก ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และปัจจัยที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร

ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าไหมบ้านห้วยหลึม พบว่าควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการบันทึกผลหลายผ้าไหมมัดหมี่ลายต่าง ๆ ลงในสื่อ เพื่อเป็นหลักฐาน และถ่ายทอดให้ลูกหลานได้ศึกษาเรียนรู้ถึงภูมิปัญญาอันล้ำค่าของบรรพบุรุษ นอกจากนี้มีการพัฒนาความรู้ของคณะกรรมการกลุ่ม สมาชิกกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ ให้มีความหลากหลายแต่คงไว้ซึ่งคุณภาพและมาตรฐาน ประกอบกับการพัฒนาเครือข่ายเพื่อเชื่อมโยงในด้านผลิต การตลาด และแหล่งเงินทุน

เอกสารอ้างอิง

เจ้าหน้าที่ของรัฐ รหัส C2. (2553). สัมภาษณ์, 30 สิงหาคม 2553

ผู้นำกลุ่มอย่างเป็นทางการ รหัส A2. (2553). สัมภาษณ์, 25 สิงหาคม 2553

วิทยา จันทะวงศ์ศรี. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

จังหวัด มหาสารคาม. โครงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี.

(2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554).

กรุงเทพฯ. ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ.พรินติ้ง.